

Pedro M. Martín Burutxaga

Autor del «Petit refranyer català-esperanto»

S. JOERD BOSGA

>> Pedro Martín i Víctor Pàmies durant l'acte de presentació del Petit refranyer català-esperanto.

Pedro M. Martín Burutxaga ha publicat diversos articles a les revistes *Katalunio Esperantisto* i *Internacia Pedagogia Revuo*.

En català és autor d'*Història del moviment esperantista al Vendrell*, que va obtenir el premi Sant Ramon de Penyaforat d'Assaig Breu l'any 1992.

El 12 de desembre passat va presentar a la Llibreria Documenta, de Barcelona, el seu *Petit refranyer català-esperanto*, amb pròleg de Víctor Pàmies i Riudor, lingüista especialitzat en paremiologia.

—Com vas descobrir l'esperanto?

—Quan tenia 16 anys i feia COU, no teníem classe a les tardes i amb alguns companys acostumàvem a anar a la biblioteca pública a estudiar, tot i que de fet l'objectiu real no declarat era lligar amb les noies de les monges. Com que jo no tenia gaire èxit, em quedava prou temps lliure per tafanejar entre els prestatges de llibres, i vaig acabar trobant un diccionari i una gramàtica d'esperanto. La lògica i simplicitat de llengua em van fascinar, i de seguida el vaig començar a estudiar. Fins i tot durant un temps vaig escriure el meu diari d'adolescent en aquesta llengua. Però aleshores no coneixia cap esperantista i pensava que l'esperanto era una llengua morta, com el llatí, i a poc a poc el vaig deixar córrer.

Però al cap de deu anys vaig trobar una petita nota al diari on es deia que a Vilanova i la Geltrú, a prop del Vendrell, on jo vivia, es feia tota una setmana d'activitats esperantistes i que una d'aquestes era un curs per a principiants. M'hi vaig apuntar. Recordo molt bé que el professor era Bent Holm Larssen, esperantista danès. Aquella trobada em va permetre entrar en contacte amb l'Associació Catalana d'Esperanto i fer-me'n soci. A partir d'aleshores tot ja va anar rodant.

—Per què et vas interessar per l'esperanto?

—Des de sempre m'han interessat les llengües en general i, sobre l'esperanto en concret, el primer que em va venir al

cap va ser: «Com és possible que una llengua artificial pugui funcionar a la pràctica?». El meu interès era purament lingüístic. Més tard vaig descobrir que lligat a la llengua hi havia tot un moviment cultural molt ric que valia molt la pena.

—Alguns detalls sobre els teus estudis d'esperanto i la teva tasca de professor d'esperanto?

—Com molts altres, jo vaig aprendre l'esperanto de manera gairebé autodidacta. Primer amb el material trobat a la biblioteca i, després del primer curs elemental, a força de llegir llibres i de practicar a les trobades esperantistes. Sempre he aprofitat les oportunitats d'assistir a cursos de perfeccionament, tant de la llengua com de la seva didàctica, i fa un parell d'anys em vaig treure el nivell B2 d'esperanto del Marc Comú Europeu de Referència, certificat equivalent al títol de les Escoles Oficials d'Idiomes.

—Quina penses que va ser la causa perquè l'esperanto desaparegués de Catalunya, i concretament de Girona?

—D'entrada he de dir que no estic d'acord amb l'afirmació que l'esperanto hagi desaparegut en algun moment de Catalunya. Hi ha hagut èpoques més difícils que d'altres, però d'esperantistes sempre n'hi ha hagut. I, si parlem d'un moviment esperantista organitzat, és cert que durant la Guerra Civil i els primers anys de la postguerra no n'hi va haver, però els esperantistes catalans de seguida van tornar a fer activitats, encara que hagués de ser obligatòriament sota el control de Madrid i en el marc de la federació espanyola.

Hem de tenir en compte que en el món esperantista l'existència de tota una agrupació local pot dependre de l'esforç i bona voluntat de només un parell de persones. Si aquestes ho deixen, pel motiu que sigui, i no hi ha relleu, el moviment esperantista en aquell lloc desapareix. Imagino que a Girona devia passar això mateix.

—Creus que aquesta llengua té futur?

—Quan em fan aquesta pregunta sempre responc mig en broma que l'esperanto el que no té és passat: de fet, 125 anys en la història d'una llengua no són res, un obrir i tancar d'ulls. Té futur? Sobreviurà? Sí, perquè no és només una llengua, és una llengua lligada a un ideal. Si l'esperanto fos només una llengua que depengués del creixement vegetatiu de la seva comunitat de parlants, fa temps que s'hauria extingit. Però als parlants de l'esperanto no els calen uns pares esperantistes. Qualsevol persona en qualsevol moment de la seva vida i fins i tot de manera autònoma pot fer-se esperantista.

Sense descuidar la seva difusió, penso que els esperantistes no ens hem de preocupar tant de si la llengua és acceptada per més o menys gent, sinó d'aprofundir en el seu coneixement i aprofitar tots els avantatges que aquest ens ofereix.

M. Dolors Godoy i Rotllens
és professora d'esperanto.